

บทความวิจัย

การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

สกาวริยา แวโซ๊ะ*

อับดุลลาเต๊ะ มามะ**

ทักษิณี เจ๊ะเมาะ***

นุรอญญิมา สะมะแอ****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความสำเร็จของการนำผลการทดสอบ I-NET ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และเพื่อศึกษาการนำผลการทดสอบ I-NET ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 160 คน คือ ผู้บริหาร จำนวน 6 คน ครู จำนวน 94 คน และนักเรียน จำนวน 60 คน ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาสโดยการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูล ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความสำเร็จของการนำผลการทดสอบ I-NET ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน พบว่า สภาพปัจจุบันและความสำเร็จของโรงเรียนในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ (1) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ซึ่งทางโรงเรียนมีสภาพดำเนินการที่มีความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษา (2) ด้านคุณภาพครูผู้สอน มีสภาพการดำเนินการที่มีความสำเร็จในระดับมาก ได้แก่ ครูนำผลการประเมินทางด้านอิสลามศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ (3) ด้านคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีสภาพการดำเนินการที่มีความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษาสูงขึ้นต่อเนื่อง (4) และด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีสภาพการดำเนินการที่มีความสำเร็จในระดับมาก ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนด้านอิสลามศึกษาทุกกลุ่มสาระเพียงพอเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ จำนวนผู้เรียน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและทั่วถึง

* นักวิชาการอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

** นักวิชาการอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

*** นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

**** นักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

อย่างไรก็ตามสภาพปัจจุบันและความสำเร็จของโรงเรียนในภาพรวม พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการที่มีความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านคุณภาพการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพมีประสิทธิภาพความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับการศึกษาการนำผลการทดสอบ I-NET ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ด้านการบริหารจัดการให้มีแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพด้านอิสลามศึกษาของต้นสังกัดสู่โรงเรียนที่ชัดเจน ด้านครูผู้สอน มีการพัฒนาในด้านการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาอย่างมีเอกภาพ เสริมประสบการณ์การการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวทางการทดสอบของ สทศ. ด้านคุณภาพผู้เรียน ให้นำผลการทดสอบ I-NET ไปใช้สำหรับการเลื่อนชั้นและจบหลักสูตรอิสลามศึกษา และด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อนำผลการทดสอบ I-NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : การนำผลสอบ I-NET, การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

RESEARCH

Applying Islamic National Educational Test (I-NET) to Develop Students of Islamic Private Schools in the initiative HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn's Chakri Sirindhorn, office of Private Education Narathiwat Province

Sakariya Waesoh^{*}

Abdullateh Mamat^{**}

Tasnee Chemoh^{***}

Nurunchima Sama-e^{****}

Abstract

The objective of this research was to study the current condition and achievement of the use of Islamic National Education Test (I-NET) results in order to improve the quality of students, target group of executives (6 persons), heads of academic group and heads of content group (42 persons), representatives of teachers (52 persons) and students (60 persons) of Islamic private schools according to the HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn's Initiative Project, Office of the Private Education of Naradhiwas Province. The research was mixed method research, applying questionnaire and interview form, in compliance with the national testing standard for education conducted by National Institute of Educational Testing Service (Public Organization).

Results from the research showed that the current condition and achievement of the I-NET results were applied in the quality improvement of students in different aspects. **In the management quality aspect**, the most successful condition was to cooperate with government/private agencies and local administrative organization in order to mobilize resources in the support of educational management. Executives had leadership to implement works in compliance with roles efficiently and effectively. The successful condition at moderate level was that the schools prepared learning atmosphere and services that supported students to develop their full capacity and supported schools to become learning centers. **In the teacher quality aspect**, the successful condition at moderate level was that the Islamic study was arranged to focus on student-centered base and individual improvement. The successful condition at fair level was that teachers could apply results from the Islamic study assessment in the improvement of learning management in different forms. Teachers had knowledge and skills to initiate the tests that focused on thinking and analysis procedure, as similar to I-NET, to

^{*} Academics of Islamic Studies, office of the Private Education Narathiwat Province

^{**} Academics of Islamic Studies, office of the Private Education Narathiwat Province

^{***} Academic Operations, office of the Private Education Narathiwat Province.

^{****} Academic Studies, office of the Private Education Narathiwat Province

apply in teaching according to class programs. Teachers managed learning and tutoring on Islamic study for students to gain better and deep understanding. **In the student quality aspect**, the most successful condition was that efficient outcomes from the Islamic study of study has been increasing in continuity and the successful condition at moderate level was that students were able to analyze, synthesize, consider, be creative and have vision. Students had morals, ethics and were able to act as role models in the society. Students were able to think, act, and learn eagerly and continuously. Students considered about the importance of I-NET. **In the medium, equipment and innovation aspect that improved educational quality**, the most successful condition was the preparation and use of the schools' internal and external learning sources to prepare the teaching and learning for students. The successful condition at fair level was the improvement and use of new approaches to prepare the teaching and learning condition that improved individual student and the excellence of student competencies. According to the use of I-NET results to improve the student quality, it was found that **in the management quality aspect**, relevant agencies at all levels provided clear policies on the improvement of Islamic study quality, clear responsibilities in the improvement of Islamic study, development plans for all levels that were practicable and compliant, and I-NET for all educational levels. The central agency took responsibility to prepare the I-NET/testing areas, similar to the O-NET preparation for students in Matthayom 6 level. Policies and plans resulted in the completion of Islamic study program or the continuing of the Islamic study. **In the teacher quality aspect**, all teachers understood the Islamic study program well and were able to apply the content in the Islamic teaching procedure, not only relying on textbooks. Thorough assessment procedure was understood by all teachers. **In the student quality aspect**, students studying in junior high school, middle high school and high school considered and understood about the importance of I-NET. Also, students were able to improve their personal learning performance. **In the medium, equipment and innovation aspect that improved educational quality**, educational personnel and teachers were able to improve themselves by using innovations to arrange individual teaching and learning and to improve educational quality for excellence.

Keywords: The use of I-NET results, Quality students Development, Islamic Private School.

บทนำ

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย มีประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งมีขนบธรรมเนียมและประเพณีเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ศาสนาอิสลามจึงมีอิทธิพลสำคัญต่อการดำรงชีวิตของชุมชน การรู้จักและเข้าใจศาสนาที่ถูกต้องจะต้องผ่านกระบวนการทางการศึกษา ที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดการถ่ายทอดความรู้ และการสืบสานวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาในพื้นที่นี้ เป็นแรงผลักดันหลักที่ก่อให้เกิดการจัดการศึกษาด้านอิสลามศึกษาผ่านโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่มีพัฒนาการที่มีมายาวนาน และมีเอกลักษณ์พิเศษของตนเอง ประกอบกับภายหลังจากการที่สถาบันพระมหากษัตริย์ได้เข้ามามีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นเหตุผลหลักของการพัฒนาที่มีความชอบธรรมอย่างเด่นชัดมากขึ้น (วินิจ สังขรัตน์, 2544) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงห่วงใยเรื่องการศึกษาของเด็กในถิ่นทุรกันดาร ทรงรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ เพื่อให้เด็กๆ และเยาวชนได้มีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่ดี มีความรู้ด้านศาสนา วิชาสามัญ และฝึกอาชีพ ได้รับการส่งเสริม ดูแล และเติมเต็มในสิ่งที่ต้องการ ด้วยกิจกรรมต่างๆ ทำให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น (หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 44 (ออนไลน์), 2557)

สำหรับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ที่จัดการเรียนการสอนวิชาศาสนาควบคู่วิชาสามัญ โดยการเรียนการสอนวิชาศาสนาใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 ส่วนการเรียนการสอนในวิชาสามัญใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET : Islamic National Educational Test) ในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนต้น (อิตติดาอียะห์) ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตะวัชชีญาะห์) และระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวียะห์) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 จนถึงปัจจุบัน พบว่า ผลการทดสอบมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้ง 3 ระดับชั้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษาสูง คือ นักเรียนมีคุณภาพด้านอิสลามศึกษาสูง ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้บริหารและผู้สอนที่มีศักยภาพ พื้นฐานความรู้ของนักเรียน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ จะส่งผลให้คะแนนสอบ I-NET สูงขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มคะแนนสูง (สะการียา แวโซะ และคณะ, 2555)

จากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษาในภาพรวมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมดในจังหวัดนราธิวาส และการศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ย้อนหลัง 3 ปี (พ.ศ. 2555-2557) พบว่า คุณภาพการศึกษาด้านอิสลามศึกษาของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าร้อยละ 50 ในทุกระดับชั้น ในขณะที่การศึกษาด้านอิสลามศึกษาเป็นความต้องการและความนิยมของชุมชนโดยแท้

คณะผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ สนใจที่จะศึกษาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นกรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนราธิวาส

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความสำเร็จของการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1) **ประชากร** คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดนราธิวาส จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนิรันดร์วิทยา อำเภอเมือง โรงเรียนอัสติดาวิทยาและโรงเรียนต้นต้นหยงอำเภอหรือเสาะ โรงเรียนอัสเตฟาฟีกียะห์อิสลามมียะห์ อำเภอศรีสาคร โรงเรียนจรรยาอิสลาม อำเภอบาเจาะ และโรงเรียนดารุลฮิกมะห์ อำเภอระแงะ

กลุ่มตัวอย่าง มีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ ของผู้ทำวิจัย จากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ/ครูผู้สอน จำนวน 52 คน และนักเรียน จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน

2) **ตัวแปร** คือ สภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนครอบคลุมปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ 2) ด้านคุณภาพครูผู้สอน 3) ด้านคุณภาพผู้เรียน และ 4) ด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3) **เครื่องมือวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสม (Mixed Method Research) โดยระยะที่ 1 ใช้แบบสอบถาม และระยะที่ 2 ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก (In-dept Interview) ดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือวิจัยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสำรวจรายการ (checklist) ประกอบด้วย เนื้อหา 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามสำหรับวัดตัวแปรในการวิจัย ซึ่งมีตัวแปรหลัก ได้แก่ สภาพการนำผลการ ทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะคำถามแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

คณะผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ และร้อยละ

2) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อสภาพปัจจุบันและสภาพความสำเร็จของการดำเนินการนำผลการทดสอบทางการศึกษาด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายระดับความสำเร็จของการนำผลการทดสอบทางการศึกษาด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, มปป.)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความสำเร็จระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความสำเร็จระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความสำเร็จระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความสำเร็จระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความสำเร็จระดับน้อย

3.2 การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

คณะผู้วิจัยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (INET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบเดิมคำและแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โครงสร้างของเครื่องมือแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล และ 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (INET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

คณะผู้วิจัยกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลในระยะที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้น มาตรวจสอบข้อมูลแล้วยืนยันด้วยข้อมูลระยะที่ 2 แล้ววิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ระยะ เมื่อคณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสร้างข้อสรุปแล้ว นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเขียนรายงานการวิจัย นำเสนอข้อมูลการวิจัยแบบพรรณนา (description) และการสังเคราะห์ (analysis)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

1. สภาพปัจจุบันและความสำเร็จของโรงเรียนในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1) ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุด และมีสภาพความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับดังนี้

1. การจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษา ($\bar{x} = 4.55$)

2. โรงเรียนประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ/เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ($\bar{x} = 4.52$)

ส่วนด้านมีสภาพความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้

1. กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจนเพื่อร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.43$)

2. จัดให้มีการทดสอบตัว I-NET ในระดับชั้นที่จะทำการสอบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยกับรูปแบบของแบบทดสอบของ สทศ. ($\bar{x} = 3.39$)

3. การจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{x} = 3.37$)

4. การจัดสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ ($\bar{x} = 3.37$)

2) ด้านคุณภาพครูผู้สอน ซึ่งมีสภาพการดำเนินการมาก และมีสภาพความสำเร็จมาก ตามลำดับดังนี้

1. ครูนำผลการประเมินทางด้านอิสลามศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ($\bar{x} = 3.66$)

2. ครูมีการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมทางด้านอิสลามศึกษาให้แก่ผู้เรียน ($\bar{x} = 3.51$)

ส่วนด้านที่มีสภาพความสำเร็จระดับปานกลาง เรียงลำดับได้ดังนี้

1. ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล ($\bar{x} = 3.38$)

2. ครูมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ในลักษณะเดียวกันกับแบบทดสอบที่ใช้ในการทดสอบ I-NET ($\bar{x} = 3.33$)

3. การจัดการเรียนการสอนด้านอิสลามศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.24$)

3) ด้านคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีสภาพการดำเนินการมากที่สุด แต่มีสภาพความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับดังนี้

1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษาสูงขึ้นต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.44$)

2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.21$)

สำหรับด้านที่มีสภาพการดำเนินการน้อยที่สุด และมีสภาพความสำเร็จระดับปานกลาง คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 3.02$)

4) ด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีสภาพการดำเนินการมากที่สุด และมีสภาพความสำเร็จในระดับมาก คือ สื่อการเรียนการสอนด้านอิสลามศึกษาทุกกลุ่มสาระเพียงพอเหมาะสมกับการเรียนรู้ จำนวนผู้เรียน ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงและทั่วถึง ($\bar{x} = 3.50$)

ส่วนด้านที่มีสภาพการดำเนินการมากที่สุด แต่มีสภาพความสำเร็จในระดับปานกลาง ตามลำดับดังนี้

1. โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดเวลา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.06$)

2. โรงเรียนจัดและใช้แหล่งการเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{x} = 3.02$)

สำหรับด้านที่มีสภาพการดำเนินการค่อนข้างน้อย แต่มีสภาพความสำเร็จระดับปานกลาง คือ โรงเรียนจัดทำป้ายความสำเร็จและนับถอยหลังสู่ความสำเร็จ ($\bar{x} = 2.87$)

อย่างไรก็ตาม จากสภาพปัจจุบันและความสำเร็จของโรงเรียนในนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ซึ่งในภาพรวมมีสภาพความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.66$) มีสภาพความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ มีสภาพความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านคุณภาพครูผู้สอน ($\bar{x} = 3.42$) ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{x} = 3.31$) และด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพ ($\bar{x} = 3.11$) ตามลำดับ

(2) การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า

2.1 ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการจัดการศึกษา ควรมีแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพด้านอิสลามศึกษาจากต้นสังกัดสู่ภาคปฏิบัติในระดับพื้นที่และโรงเรียนที่ชัดเจน โดยเชื่อมโยงกับกระบวนการทดสอบด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ตามมาตรฐานการทดสอบของ สทศ. อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์

2.2 ด้านครูผู้สอน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และมีความสำคัญรองจากด้านการบริหารจัดการ จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการใช้หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับชั้น (ตอนต้น ตอนกลาง และตอนปลาย) อย่างมีเอกภาพ ควบคู่การเสริมประสบการณ์การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวทางการทดสอบของ สทศ. จะทำให้การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา จึงควรได้รับการส่งเสริมและสร้างแรงกระตุ้นในการสอบ I-NET อย่างมีเป้าหมายจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และผลการทดสอบ I-NET มีผลต่อการเลื่อนชั้นและจบหลักสูตรอิสลามศึกษาของผู้เรียน

2.4 ด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนเห็นความสำคัญของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ควบคู่กับการส่งเสริมการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริทุกโรง มีความตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพศึกษาเป็นทุนเดิม โดยได้รับการอุดหนุนด้านกายภาพและสื่อการเรียนการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ คือ 1) ระบบการรายงานผลการทดสอบ 2) ระบบและมาตรการเผยแพร่ผลการทดสอบ 3) ระบบการเปิดเผยข้อมูลผลการทดสอบ 4) ขอบเขตของการนำไปใช้ และ 5) ระบบการติดตาม และตรวจสอบ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2557) ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถจำแนกเป็นประเด็นการอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริทุกโรง โดยทั่วไปมีความตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพศึกษาด้านอิสลามศึกษา ในขณะเดียวกันมีการจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษา และมีความสามารถในการประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ/เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เนื่องจากมีเครือข่ายโรงเรียนที่เข้มแข็ง แต่มีข้อจำกัดในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาผู้เรียนเต็มศักยภาพ ในขณะที่โรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร และจากการศึกษา พบว่า นโยบายและศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนจะทำให้มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสุรชัย ไวยวรรณ จิตร และคณะ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยพบว่า ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา นโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนและมักจะเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของบุคคล

การวิจัยของสะการียา แวโซะ และคณะ (2556) เรื่อง การศึกษาสาเหตุที่ส่งผลต่อคะแนนสอบ I-NET ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 6 ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปี 3 และชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3: กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส พบว่า นโยบายการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการด้านอิสลามศึกษา และให้ความสำคัญต่อ

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางเรียนและการสอบ I-NET ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีศักยภาพและวิสัยทัศน์ไกลสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เก่ง ขยัน มีคุณธรรมจริยธรรม จึงมีผลให้คะแนนสอบ I-NET สูง ส่วนโรงเรียนที่มีศักยภาพต่ำและมีข้อจำกัด จะมีผลสัมฤทธิ์การสอบ I-NET ต่ำลง ซึ่งการพัฒนาคุณภาพจะต้องอาศัยนโยบายหน่วยงานต้นสังกัดเป็นหลัก เพื่อเอกภาพของการพัฒนาด้านอิสลามศึกษา และจากการศึกษา พบว่า หลักสูตรอิสลามศึกษามีความหลากหลายมาก และกระบวนการจัดสอบ I-NET ในทุกระดับชั้น (ตอนต้น ตอนกลาง และระดับตอนปลาย) ดำเนินการด้วยความสมัครใจ ซึ่งไม่มีผลใดๆ ต่อนักเรียน ซึ่งอาจจะจะเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การนำผลการทดสอบไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

2. ด้านคุณภาพครูผู้สอน ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีความตั้งใจและเสียสละสูง มีความรู้ความสามารถด้านอิสลามศึกษาเป็นอย่างดี แต่อ่อนประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนทางด้านอิสลามศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ขาดมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ในลักษณะเดียวกันกับแบบทดสอบที่ใช้ในการทดสอบ I-NET ซึ่งจะนำไปสู่การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ดีหรือไม่ แต่หากครูผู้สอนเหล่านี้ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจอย่างถูกต้องจะเป็นกำลังสำคัญในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับปนัดดา หัสปราบ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน โดยบางโรงเรียนเน้นการส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉพาะ เพื่อให้ครูพัฒนาเทคนิควิธีการสอน และนักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ และบางโรงเรียนมีกระบวนการพัฒนาครูโดยการประเมินการสอนของครูเป็นระยะๆ เพื่อกำกับติดตามให้เป็นไปในตามทิศทางและมาตรฐานของโรงเรียน และบางโรงเรียนมีการสร้างแรงจูงใจให้กับครูผู้สอนโดยการมอบรางวัลหรือยกย่องเชิดชูเกียรติ ในกรณีที่นักเรียนได้ผลการทดสอบที่ดีหรือได้คะแนนเต็ม เป็นต้น เพื่อให้ครูเกิดความภาคภูมิใจและมีกำลังใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่อไป

3. ด้านคุณภาพผู้เรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกลุ่มนี้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านอิสลามศึกษาสูงขึ้นไม่สม่ำเสมอ แต่หากสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการสอบ I-NET พัฒนาผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม คิดเป็น ทำได้รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะมีผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับสุรัชย์ ไวยวรรณจิตร (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสาเหตุที่คะแนน O-NET พบว่า นักเรียนขาดแรงจูงใจในเป้าหมายของการเรียนและการทดสอบ ผู้ปกครองขาดความตระหนักและส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน และขีดความจำกัดของนักเรียนในโอกาสที่จะได้รับจากส่วนกลางในโครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนในพื้นที่

นอกจากนั้น เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า การเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา 6 ยังให้ความสำคัญต่อการสอบน้อยเนื่องจากยังไม่รู้ว่าจะมีผลการทดสอบไปทำอะไร นอกจากนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถจำแนกนักเรียนออกได้ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มโควตาบตรงจากมหาวิทยาลัย 2) กลุ่มไม่เรียนต่อในมหาวิทยาลัย และ 3) กลุ่มที่ได้โควตาบตรงจากมหาวิทยาลัย แต่ยังไม่พอใจกับคณะสาขาที่ได้ซึ่งในกลุ่มสุดท้ายจะให้ความสำคัญต่อการสอบ ONET มากกว่ากลุ่มที่ 1

และ 2 จะมีการเตรียมตัว มีความสนใจ และตั้งใจสอบมากเป็นพิเศษ ส่วนกลุ่มที่ 1 และ 2 นั้นการสอบ O-NET เป็นเพียงเพื่อให้จบตามกระบวนการเท่านั้นไม่มีการเตรียมตัวและตั้งใจสอบ

4. ด้านสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกลุ่มนี้ ตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยเรื่องการศึกษาของเด็กๆ จึงพระราชทานความช่วยเหลือด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษา ประกอบกับ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือ เช่น โครงการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับสุรชัย ไวยวรรณจิตร (2552) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาสาเหตุที่คะแนน ONET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ : กรณีศึกษาโรงเรียนสุทนต์วิทยาคม พบว่า ขาดสื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตลอดจนสถานการณ์ขึ้นในพื้นที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนที่มองในแง่ของบรรยากาศเชิงพื้นที่บนทอนความรู้และตระหนักในการจัดการเรียนรู้อย่างที่ควรจะเป็น

จากการวิเคราะห์ พบอีกว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกลุ่มนี้ สามารถจัดและใช้แหล่งการเรียนรู้ในและนอกโรงเรียน เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ต้องเร่งพัฒนาการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนทั้งการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

อย่างไรก็ตามโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เกือบทุกโรงเรียน อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ห่างไกลความเจริญ ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนำไปสู่ปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับ แต่ด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงห่วงใยเรื่องการศึกษาของเด็กๆ หน่วยงานทางราชการร่วมมือกันให้การสนับสนุนด้านต่างๆ โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองดีขึ้นในระดับหนึ่ง เช่น การพัฒนาด้านกายภาพ สื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร เป็นต้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารทุกระดับ ส่วนกลาง ภูมิภาค พื้นที่ และสถานศึกษา ร่วมกันมีนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านอิสลามศึกษา และการนำคะแนนผลการสอบ I-NET ไปใช้ประโยชน์
2. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ควรกำหนดช่วงเวลาการสอบ I-NET และแจ้งผลให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีความตั้งใจในการสอบ ขณะเดียวกันโรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าสอบสามารถนำผลสอบ I-NET ไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ ได้อย่างแท้จริง
3. คณะกรรมการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบควรเป็นผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านอิสลามศึกษา ซึ่งไม่ควรเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีส่วนได้เสียกับการสอบ I-NET และมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่จัดสอบ/สนามสอบ เช่นเดียวกับการจัดสอบ O-NET ม.6 เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างการยอมรับในความโปร่งใสและยุติธรรม
4. โรงเรียนควรกำหนดแนวทางในการแจ้งผลการสอบ I-NET ให้ครูผู้สอนสามารถทราบผลการสอบ ของผู้เรียนที่ครูสอน เพื่อที่จะนำผลการสอบไปเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพิจารณาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนของตนเองได้
5. โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการสอบ I-NET โดยใช้สื่อและวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นวิธีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อที่สามารถทำให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. **หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ซอลีฮะห์ หะยีสะมะแอ. 2551. **มนทัศน์การศึกษาในอิสลาม**. ยะลา : มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา.
- หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 44 สำนักงานพัฒนาภาค 4 หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย.
2557. **โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ออนไลน์)**. สืบค้นจาก
- เว็บไซต์ <http://www.mdu44.com/mdu/index.php?option=com>. (28 ธันวาคม 2557)
- บุญชม ศรีสะอาด. มปป. **การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า (ออนไลน์)**. สืบค้นจากเว็บไซต์ <http://www.watpon.com/boonchom/05.doc>. (20 กรกฎาคม 2558)
- ปนัดดา หัสปร. 2557. **รายงานการวิจัย เรื่อง แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน**. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน).
- วินิจ สังขรัตน์. 2544. “อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) จังหวัดชายแดนภาคใต้”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (สำเนา).
- วุฒิกิติ พิศสุวรรณ และอัปดุลสุโก ดินอะ. 2554. **การจัดการศึกษา (บูรณาการ) ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อดีต ปัจจุบัน และอนาคต (ออนไลน์)**. สืบค้นจากเว็บไซต์ www.chaidantai.net/UserFiles/File/CRP-PROJECT.ppt. [16 กุมภาพันธ์ 2555]
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2557. **คู่มือการจัดสอบอิสลามศึกษาระดับตอนต้น และระดับตอนกลาง**. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน).
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2557. **ความหมายของ I-NET (ออนไลน์)**. สืบค้นจากเว็บไซต์ <http://www.niets.or.th>. [1 พฤษภาคม 2557]
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2557. **รายงานค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ปีการศึกษา 2557 จำแนกตามจังหวัด (ออนไลน์)**. สืบค้นจากเว็บไซต์ <http://www.niets.or.th>. [1 พฤษภาคม 2557]
- สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2551. **แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2550-2559**. กรุงเทพฯ : สอนจิตกรลดา พระราชวังดุสิต.
- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12. 2548. **วิวัฒนาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม**. ยะลา: สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12.
- สะการียา แวโซ๊ะ, อัปดุลลาเต๊ะ มามะ, และนาซีเราะห์ เจะมามะ. 2555. **รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาสาเหตุที่ส่งผลต่อคะแนนสอบ I-NET ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 6 ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 และชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3: กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร, มุฮัมหมัดราฟิ์ มะเก็ง, มุสลิม รอกา, ซารี ลาเต๊ะ. 2557. **รายงานวิจัย เรื่องการนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมปีที่ 3 และปีที่ 6 ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ**

ผู้เรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ:

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร. 2552. การศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ:

กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

เอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ. 2552. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ

O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบ

ทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)